

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR RUIMTELIJKE ORDENING, OPENBARE WERKEN
EN VERVOER

VERGADERING VAN MAANDAG 8 JULI 1996

Interpellatie van de heer Jaak Gabriels tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project
Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de inplanting van het Fenix-project
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Carl Decaluwé tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de planschade

VOORZITTER : De heer Jaak Gabriels

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.03 uur.*

Interpellatie van de heer Jaak Gabriels tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de inplanting van het Fenix-project

De voorzitter : Daar ik zelf de eerste interpellant ben, verleen ik het woord aan de heer Quintelier, ondervoorzitter van deze commissie.

– *De heer Leonard Quintelier treedt als voorzitter op.*

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Gabriels tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project en van de heer Sannen tot minister Baldewijns en tot minister Kelchtermans over de inplanting van het Fenix-project.

De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, dames en heren, het Fenix-project beroert al geruime tijd de gemoederen, zowel in Limburg als in Brussel. Iedereen die van dichtbij of van veraf bij dit project is betrokken, heeft een eigen mening over de uitwerking ervan.

We moeten toch wel even stilstaan bij de werkwijze en de besluitvorming. Vorige week vernamen we via de pers dat

het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie in zijn vergadering van 2 juli een ongunstig advies verstrekte over het shoppinggedeelte van Fenix. Hierdoor moet de gemeente Genk de aangevraagde uitbatingsvergunning weigeren. In zijn huidige vorm kan Fenix dus niet doorgaan.

Wat gebeurde er echter voordien ? In afwachting van de beslissing over het project in zijn geheel, nam de Vlaamse regering enkele tussentijdse maatregelen. De recentste op 24 januari 1996, de dag waarop de Vlaamse regering het gewestplan Hasselt-Genk definitief heeft uitgetekend. Hierbij werden de nodige reservatiestroken vastgelegd voor mogelijke ontsluitingswegen voor Fenix.

Net zoals bij eerdere tussentijdse beslissingen wees minister Baldewijns ook bij deze gewestplanwijziging op het feit dat dit geen definitieve beslissing over het dossier in zijn geheel was. Het betrof enkel en alleen het vervullen van de noodzakelijke randvoorwaarden met het oog op een definitieve beslissing. Volgens de minister zou alles afhangen van de mogelijke effecten van het project op de onmiddellijke omgeving inzake milieu, mobiliteit, ruimtelijke ordening, economische leefbaarheid, enzovoort. Tussen de lijnen lezend, betekent dit dat het Fenix-project net zo goed kon worden goedgekeurd als afgekeurd.

Rekening houdend met de opvattingen van deskundigen inzake ruimtelijke ordening, hadden we kunnen vermoeden dat er eerder een afkeuring in het verschiet lag. Begrippen als inbreiding en functieverweving zijn momenteel niet meer uit de lucht en worden door de overgrote meerderheid van verantwoordelijken en deskundigen als oplossingen voor de ruimtelijke chaos beschouwd. Groot-schalige winkelprojecten en bioscoopcomplexen dienen verweven te worden in het stedelijke gebied zodat de schadelijke effecten op ruimtelijk, ecologisch, verkeers-technisch en economisch gebied kunnen worden vermeden.

Ook de plangroep van het Structuurplan Vlaanderen houdt zich aan deze opties, zoals we onlangs nog in deze

Gabriels

commissie mochten vernemen. Tijdens de discussie over de inhoudelijke invulling van het Structuurplan Vlaanderen bleek dat bijna alle betrokken partijen ervan overtuigd zijn dat grootschalige complexen en projecten langs de invalswegen buiten de stedelijke kernen te vermijden zijn. Nieuwe projecten dienen binnen de stedelijke kernen te worden gesitueerd.

Dit alles leidde ertoe te vermoeden dat het Fenix-project niet zou worden aanvaard. De beslissing was volgens de minister toen nog niet genomen en de te nemen beslissing zou toch op zijn minst de sporen moeten dragen van wat hier in deze commissie werd gezegd door externe deskundigen en door de parlementsleden. Nochtans verkondigde u, minister Kelchtermans, een andere mening tijdens het laatste CVP-congres inzake leefmilieu. Daar werd een resolutie aangenomen inzake de plaatsing van grootschalige winkelcentra en complexen in de sociaal-culturele sfeer : deze kunnen enkel nog in de stedelijke kernen en niet langer in de open ruimte.

Het op stapel staande Fenix-project zou volgens minister Kelchtermans niet in strijd zijn met de aangenomen resolutie. Dit, alweer volgens de minister, omdat de Vlaamse regering inzake dit dossier al principieel een beslissing zou hebben genomen, namelijk een goedkeuring van het project. Deze beslissing zou blijken uit de wijziging van het gewestplan en uit de plannen om de wegeninfrastructuur aan te passen.

Wanneer ik nog even mag verwijzen naar wat ik daarnet heb gezegd, dan kunnen we niet ontkennen, heren ministers, dat u er beiden blijkbaar een verschillende mening op nahield inzake de beslissingen omtrent Fenix. Minister Baldewijns zei dat zijn gewestplanwijziging en de andere maatregelen geen fundamentele beslissingen inhielden en enkel in de randvoorwaarden voorzagen voor een eventuele goedkeuring van het dossier. Minister Kelchtermans interpreteerde de maatregelen van de minister van Ruimtelijke Ordening wel even anders. Hij leidde er immers uit af dat het dossier principieel was goedgekeurd. Tegelijkertijd gebruikte hij deze interpretatie als argument om voorop te stellen dat het Fenix-project niet strijdig was met de CVP-congresresoluties. Het dossier zou namelijk al te ver gevorderd zijn om ertegen te zijn. Uit deze woorden hadden we kunnen afleiden dat het Fenix-project inderdaad was goedgekeurd. Men kan immers toch enkel spreken van een te ver gevorderde fase indien het gaat om de uitvoeringsfase en niet een fase voorafgaand aan de goedkeuring tot uitvoering ?

Zonder te willen stilstaan bij de vraag of het Fenix-project al dan niet moest worden gesteund, wil ik er nogmaals op wijzen dat een dergelijke manier van werken geen steek houdt. Wanneer twee ministers van eenzelfde regering tegenstrijdige berichten de wereld insturen, kan dit niets an-

ders dan wrevel en ongenoegen wekken bij alle betrokken partijen en niet in het minst bij de gewone burger.

Indien regeringsleden te pas en te onpas uitlatingen doen die met elkaar en met initiatieven van het Vlaams Parlement in tegenspraak zijn, ontstaat er een onduidelijk en onzeker beeld over de besluitvorming van de Vlaamse regering en van het Vlaams Parlement. Ik dien er u beiden toch op te wijzen dat het Vlaams Parlement op 24 april 1996 in de plenaire vergadering nog een met redenen omklede motie heeft aangenomen. In deze motie vraagt het parlement aan de regering om het restrictieve beleid inzake de inplanting van winkelcentra langs invalswegen en aan de rand van de steden onverminderd voort te zetten en om eventueel een moratorium te overwegen voor nieuwe inplantingen van winkelcentra en complexen in de socio-culturele sector langs invalswegen en aan de rand van de steden.

Tevens, en in de huidige context is dit een belangrijk gegeven, werd aan de regering gevraagd om het parlement op de hoogte te houden van de initiatieven die ter zake worden genomen. Uit de pers vernemen we van de minister van Leefmilieu dat het Fenix-project al principieel is goedgekeurd. Van de minister van Ruimtelijke Ordening kregen we in de commissie de verzekering dat het enkel tussentijdse beslissingen betrof zonder definitief karakter. Vervolgens vernemen we nu alweer via de pers dat Fenix wordt afgevoerd. We kunnen dus gerust veronderstellen dat aan deze vraag niet is voldaan.

Wat en wie moeten we nu nog geloven ? Wie van beide ministers ook gelijk heeft, hij plaatst de regering in een lastig parket. Indien minister Kelchtermans het bij het rechte eind had, negeert de regering de motie van het parlement met de vraag om op de hoogte te worden gehouden van elk initiatief ter zake. Indien dit op de hoogte houden, wordt geïnterpreteerd als berichten de wereld insturen via de pers naar aanleiding van onder meer congressen, dan staat de regering sterk in haar schoenen. Dit is volgens mijn bescheiden mening echter niet de betekenis die het Vlaams Parlement eraan gaf.

In het andere geval, namelijk dat minister Baldewijns het bij het rechte eind had en dat er dus nog geen beslissing was genomen, schort er duidelijk iets aan de interne communicatie binnen de regering. Iedereen werd bijgevolg op het verkeerde been gezet en de onduidelijkheid in dit dossier nam alleen maar toe. En ook nu een beslissing is genomen, wordt de onduidelijkheid nog in de hand gewerkt. De Vlaamse regering weigert commentaar en juristen pluizen het dossier uit.

Ik stel dan ook de vraag of dit de wijze van beleidsvoering is die Vlaanderen vraagt en verdient. Langs alle kanten weergalmt de roep om een nieuwe politieke cultuur, maar anderzijds gaat elke minister zijn eigen gang en predikt er maar op los met de gekende gevolgen. Ofwel verzweg

Gabriels

minister Baldewijns de definitieve beslissing ofwel ging het om een privé-initiatief van minister Kelchtermans om zijn Limburgse kiezers gerust te stellen dat het CVP-congres het Fenix-project niet in de weg zou staan. (*Protest bij de CVP*)

De VLD wil duidelijk onderstrepen dat het Fenix-project als dusdanig uitsluitend mogelijk is indien het ruimtelijk kan worden ingevuld en indien er geen oneigenlijke concurrentie ontstaat ten aanzien van bestaande initiatieven. We stellen vast dat het project helemaal niet beantwoordt aan deze voorwaarden. Deze manier van werken kan hoe dan ook niet door de beugel. Vandaar dan ook de volgende vragen aan de ministers.

Ten eerste, was u op de hoogte van een beslissing in welke richting dan ook inzake dit dossier? Werd deze beslissing geformaliseerd binnen de vergadering van de Vlaamse regering? Ten tweede, zo ja, wat was de inhoud van die beslissing? Ten derde, wat is de houding van de regering ten aanzien van de huidige situatie waarin Fenix onmogelijk zou zijn geworden? Ten vierde, wat zijn precies de gevolgen van het advies van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie? Is er wel degelijk een beroep mogelijk, en welke maatregelen worden onderzocht? Ten vijfde, hoeveel heeft het Vlaams Gewest uitgegeven bij de voorbereiding van dit dossier? Ten zesde, voorzien de ministers in een aanpassing van de wetgeving zodat niet langer een comité van federale ambtenaren moet beslissen over een Vlaamse aangelegenheid? Ten zevende, de VLD pleit voor een andere aanpak. Indien dit dossier uitloopt op een mislukking, zadelt men deze provincie met een zoveelste kater op. De spreiding van de middelen en het ter beschikking stellen van noodzakelijke industrieterreinen beantwoordt heel wat beter aan de noden van deze provincie. De beoogde reconversie moet beter worden ingevuld.

MOTIE VAN ORDE

Persoonlijk feit

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Alle interpellanten moeten op gelijke voet worden behandeld. De heer Gabriels, voorzitter van deze commissie, interpelleert vandaag. Het lijkt me logisch dat hij, net zoals andere interpellanten, plaatsneemt in de zaal en niet op de stoel van de voorzitter blijft zitten. Iedereen moet op gelijke voet worden behandeld, zeker rekening houdend met de aanwezigheid van de media.

De heer Jaak Gabriels : Ik heb onmiddellijk zelf voorgesteld dat de heer Quintelier als voorzitter zou optreden. Ik beschouw mezelf uiteraard niet als voorzitter van de commissie terwijl ik interpelleer.

De heer Johan De Roo : Om alle parlementsleden op gelijke voet te behandelen, lijkt het me aangewezen dat u in de zaal plaatsneemt.

De heer Jaak Gabriels : Dat is hoegenaamd geen probleem.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jaak Gabriels tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de inplanting van het Fenix-project

De voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de samengevoegde interpellaties van de heer Gabriels tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project en van de heer Sannen tot minister Baldewijns en tot minister Kelchtermans over de inplanting van het Fenix-project.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, dames en heren, ons standpunt inzake Fenix is gekend. De inplanting van Fenix zorgt voor een excentrische ruimtelijke ontwikkeling in de plaats van voor een versterking van deze bipool. Fenix, met een winkeloppervlakte van 150.000 vierkante meter, een bungalowpark, 50 hectare parkeerruimte, een subtropisch zwemparadijs, een golfbaan, sportfaciliteiten, enzovoort, heeft de allure van een nieuwe, kunstmatige stad zonder inwoners.

De tewerkstelling die met Fenix zou worden gecreëerd, is erg twijfelachtig en in elk geval conjunctureel erg gevoelig. Naast een verschuiving van de tewerkstelling in Limburg, draagt Fenix niet bij tot een structurele versterking van het industrieel en economisch leven in Limburg. Op die manier blijft de tewerkstelling in Limburg, sterker dan elders, afhankelijk van het economische welvaren van anderen. Echte reconversie vraagt een verdieping, een versterking van het economische weefsel. De inplanting van een dergelijk groot, economisch vreemd lichaam, vergroot de afhankelijkheid.

Sannen

Ik ga hier vandaag niet verder ingaan op al deze argumenten, tenzij de vermelding dat het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie de bezwaren, die Agalev in het verleden al herhaalde malen heeft aangehaald, blijkt te volgen.

Het negatieve advies voor het shoppinggedeelte van Fenix, uitgebracht door het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie en voorzien in de wet op de grote handelsvestigingen van 26 juni 1975, hanteert vier criteria. Eerst en vooral verwijst het naar de ruimtelijke lokalisa-tie. Die zou de noodzakelijke evenwichten in de ruimtelij-ke ordening totaal verbreken. Er is geen relatie met het centrum van de gemeente Genk. De verkrachting van de bipool Hasselt-Genk wordt een feit. De verwijzing naar een relatie met het buitenland, wordt eveneens afgewezen. Het comité meent dat buitenlanders het project slechts één, maximaal twee keer zouden bezoeken. Fenix zal vooral op de binnenlandse markt gericht zijn.

Het bestaande handelssysteem zou volkomen ontwricht raken. Niet alleen in Genk of Hasselt maar ook in de an-dere subgewesten.

Momenteel is het aanbod voor de consument meer dan voldoende. Het gevaar voor monopolievorming inzake de distributie van bepaalde produkten is niet denkbeeldig.

De distributie lijkt geen doorslaggevende rol te spelen in het oplossen van de werkloosheid. Het eventuele aantal nieuwe werkplaatsen is overigens niet in te schatten. Er worden trouwens negatieve tewerkstellingseffecten ge-creëerd, zoals het noodzakelijke zondagswerk. Ook de be-oogde tewerkstelling voor laaggeschoolden wordt door dit comité ontkracht, volgens het comité zal voornamelijk drietalig personeel vereist zijn.

Deze interpellatie lijkt in een schizofrene situatie te ge-beuren. Bij het indienen ervan was het standpunt van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie nog niet gekend. Is daar nog een beroep tegen mogelijk ? Is Fenix nu opgedoekt of niet ? Wat is de waarde van dit advies van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie ? Dergelijke vragen geven deze interpellatie een enigszins andere wending.

De vergunningsaanvragen blijven doorlopen, de procedu-res zijn niet stopgezet. Vandaag ging trouwens het openbaar onderzoek voor de milieuvergunning van start. Het openbaar onderzoek voor de bouwvergunning werd al af-gesloten. Ik wil even blijven stilstaan bij deze bouwver-gunning. Het MER (Milieueffectenrapport) dat bij deze bouwvergunning werd afgeleverd, roept enkele vragen op, zeker indien men het wil toetsen aan de richtlijnen die de Europese Commissie voorstelt.

Ik som enkele belangrijke tekortkomingen op. We verne-men niets over de materialen die tijdens de bouwfase en

operationele fase worden gebruikt en de mogelijke mi-lieuproblemen die bij ontginning of productie ervan kun-nen optreden. Er wordt nergens een duidelijke indicatie gegeven van de verwachte of exacte duur van de construc-tiefase. In het MER lezen we niets over de afvalproduk-tie, behalve afvalwaters, en de afvalverwerkingsketen. Gezien de vrij omvangrijke hoeveelheden verpakkingsaf-val die bij de uitbating van het project zullen vrijkomen, is het noodzakelijk dat deze impact in het MER wordt opge-nomen. Een duidelijke en nauwkeurige afbakening op kaart van de geografische omvang van het aangetaste mi-lieu ontbreekt. De beschrijving van de verwachte mobili-teitseffecten ontbreekt nagenoeg volkomen. Toch bete-kent de goedkeuring van de bouwvergunning automa-tisch de goedkeuring van de aanleg van de toegangsweg-en. Bovendien is het project juist MER-plichtig omdat het meer dan 1000 auto's per dag genereert. Het is naar onze mening niet aanvaardbaar dat men de mobiliteitsef-fecten beperkt tot het projectgebied zelf. Het door-komstend verkeer zal ongetwijfeld een zware belasting ver-oorzaken voor de gezondheid van de mensen in de regio. Deze verkeersstroom wordt niet veroorzaakt door de toe-gangswegen, maar door de bouw en de inplanting van het project zelf. Het publiek wordt niet gehoord. Zelfs na het voltooiën van het MER werd er geen openbare informa-tievergadering georganiseerd. Wij vinden zulks niet ac-ceptabel : het druist in tegen de in de Europese Richtlijn uitgestippelde participatieprocedures.

Vandaar een eerste vraag aan de minister : hoe bewaakt de Vlaamse overheid de kwaliteit en de volledigheid van het noodzakelijke MER en de te volgen procedure bij aanvraag van de noodzakelijke vergunningen ?

Inzake de toegangswegen wijzen diverse bronnen erop dat het afleveren van de bouwvergunning de facto een sig-naal is dat inhoudt dat de toegangswegen eveneens kun-nen worden aangelegd. De aanleg van de toegangswegen is niet ingebouwd in de vergunningsprocedure. Daarvoor wordt een aparte procedure, inclusief MER, opgestart.

Volgens de verantwoordelijken van Fenix zal uiteindelijk de overheid de kosten dragen voor de aanleg van deze toegangswegen. Als de bouwvergunning voor het project is verleend, zal de overheid wellicht niet meer anders kun-nen : men kan moeilijk het ene goedkeuren en dan weige-ren op te draaien voor de aanleg van de toegangswegen, waarvan het prijskaartje oploopt tot 2,8 miljard frank.

We vragen een duidelijk engagement van de projectont-wikkelaars voor de integrale kosten van de aanleg van toegangswegen. We vrezen dat de gemeenschap voor die kosten zal moeten opdraaien. Bovendien hebben we onze twijfels over de draagwijdte van het begrip toegangsweg. De studie wijst uit dat men de E314 tussen Maasmechelen en de Nederlandse grens ook zal moeten uitbreiden. Dat vraagt een bijkomende investering. Waar moet dit geld vandaan komen ? Minister Van Rompuy liet vorige week

Sannen

uitschijnen dat we dit bedrag moeten zoeken bij de resterende gelden van het Limburgfonds. Is de minister het daarmee eens ? Is het mogelijk deze bijkomende investering in te schrijven in de globale begroting voor Openbare Werken ? Heeft de Vlaamse regering hierover al een beslissing genomen ? Trouwens, welke concrete beslissingen trof de regering al inzake de inplanting van Fenix ?

De gemeente Genk heeft een adviserend referendum gepland in oktober. Op dit moment is de procedure voor de bouwaanvraag al voor een deel afgesloten en die voor de milieuvergunning is lopende. Het kan best zijn dat de bouwvergunning al verleend is vóór het referendum kan plaatsvinden. Heeft dit referendum dan nog enige relevantie ? Of is het gewoon een irrelevante vorm van bezigheidstherapie voor de Genkse bevolking en politici ? Is de Vlaamse regering bereid om rekening te houden met de uitslag van het geplande referendum ? Hoe denkt de Vlaamse regering dit te doen aangezien de bouw- en milieuvergunningen misschien al afgeleverd zullen zijn ?

Tot slot, en op dit moment misschien het belangrijkste : het negatieve advies van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie. De besluitvorming kenden we allemaal : we wisten dat een sociaal-economische vergunning moest worden afgeleverd. Wat verrassend kan zijn, is de inhoud van het advies. Het sluit nochtans helemaal aan bij de inhoudelijke argumenten die Agalev voortdurend gehanteerd heeft om zich te verzetten tegen de inplanting van Fenix. Wel kan men opmerkingen maken over de aard van de te volgen procedure en over waar en door wie de vergunningen moeten worden afgeleverd. Zo moet men op dit moment wachten op een volledig dossier, met al de mogelijke kosten daaraan verbonden, vooraleer er een advies kan worden gegeven. Er is geen mogelijkheid om eerder een signaal te geven. Misschien moet de procedure voorafgaandelijke adviezen toelaten zodat het niet zover kan komen. Het feit dat ambtenaren en niet politici een advies hebben uitgebracht, lijkt me geen probleem. Het is toch wenselijk dat bepaalde initiatieven worden onderworpen aan adviezen van technici, die onafhankelijk een oordeel kunnen formuleren. Door welke ambtenaren en op welk niveau dit moet gebeuren, is weer een andere discussie. Ook is de impact van het advies op de besluitvorming misschien te dominerend. De procedure is nu wat ze is ; ze is zelfs door de huidige regeringspartijen vastgelegd en men kan deze niet zomaar naast zich neerleggen. De denigrerende opmerkingen in de pers over het werk van het adviescomité, zijn een democratie onwaardig.

Minister Theo Kelchtermans : Mag ik even onderbreken ? Dit is bijna het toppunt van contradictie. U haalt uit naar de inhoud van het MER. Nochtans is dat opgesteld door de administratie die u wat het Sociaal-Economisch Comité betreft verdedigt. U vindt het, met betrekking tot het

MER, onlogisch dat de ambtenaren tot zo'n conclusie komen. U vindt dat de politici tot andere conclusies moeten komen dan die ambtenaren. Bij het Sociaal-Economisch Comité zegt u : politici, hoedt u voor dat comité, het zijn ambtenaren en ik ben er zelfs voor te vinden dat ambtenaren dat doen. Zelden heb ik op twee zinnen zo'n contradictie gehoord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, u moet toch beter luisteren. Ik heb de ambtenaren die het MER hebben geconformeerd, helemaal niet aangevallen. Ik heb alleen mijn bezwaren tegen de inhoud geuit. Ik heb er geen moeite mee dat bepaalde politici de inhoud aanvallen. Ik kan het alleen niet hebben dat men op de man gaat spelen. Die procedure is niet correct, dat klaag ik aan. Ik kan best begrijpen dat iemand een andere mening heeft in deze zaak. Misschien is dit advies momenteel te dominerend in de besluitvorming. Maar het is wel goed dat adviezen door technici worden verleend. Politici moeten zich daar niet altijd bij neerleggen, maar ze moeten wel vertrouwen hebben in de competentie van die technici. De ambtenaren aanvallen, lijkt me onverantwoord.

De voorzitter : Mijnheer Sannen, mag ik u vragen de interpellatie voort te zetten.

De heer Ludo Sannen : Omdat men het niet eens is met een advies, kan men toch niet zomaar de hele procedure naast zich neerleggen. Dit kan hoogstens aanleiding geven tot bezinning over het al dan niet beantwoorden van een dergelijke adviesprocedure aan de gewijzigde realiteit in Vlaanderen. Hoe zit het nu met de houding van de Vlaamse regering ? Op dit moment leven er veel vragen in verband met dit advies en misschien kan de Vlaamse regering daar een antwoord op verzinnen. Is er een mogelijkheid voor de Vlaamse regering om dit advies te ontwijken ? Denkt de Vlaamse regering eraan om hiertoe de noodzakelijke initiatieven te nemen ? Indien het project niet doorgaat, heeft dat consequenties. Zo staat in het besluit tot herziening van het gewestplan van 1993 duidelijk dat het project in zijn geheel moet worden verwezenlijkt. Dit wil zeggen dat er waarschijnlijk opnieuw een gewestplanwijziging moet gebeuren om uiteindelijk tot een nieuwe bestemming te komen naargelang de opportuniteiten van dat moment. Ondertussen laat de burgemeester van Genk de vergunningsprocedures gewoon doorlopen. Het kan dus best zijn dat er toch een bouwvergunning wordt afgeleverd. Wordt er geen hypotheek gelegd op een mogelijke nieuwe gewestplanwijziging, wanneer de bouwvergunning alsnog wordt afgeleverd ? Wat met mogelijke planschade ? Het is belangrijk dit allemaal te overwegen en misschien moeten we bepaalde procedures stopzetten. Denkt de Vlaamse regering eraan om de voorwaarden voor de gewestplanwijziging aan te passen zodat de globale uitwerking geen voorwaarde meer is ? Kan de Vlaamse regering worden gevat door een schadeclaim, op dit moment ten belope van 800 miljoen frank, van de initiatiefnemers ?

Sannen

Tot slot de volgende bedenking. Zou het niet beter zijn dat de Vlaamse regering definitief een streep zet onder dit dossier en alle energie aanwendt om een realistisch en toekomstgericht alternatief voor de Limburgse reconversie voor te stellen ? Fenix fungeert al te lang als de spreekwoordelijke wortel voor de reconversie. De discussies over Fenix hebben de voorbije jaren immers alle pogingen om het over een andere boeg te gooien, verlamd.

De heer Peter Vanvelthoven : Ik diende vrijdag een interpellatieverzoek in tot minister-president Van den Brande over de nieuwe gegevens in dit dossier. Maar ik wil me vandaag aansluiten bij de interpellanten. Het ongunstige advies van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie over het Fenix-project, met als voornaamste gevolg dat het gemeentebestuur van Genk de uitbatingsvergunning niet kan afleveren, heeft Limburg verrast, behalve Agalev dan. De gevolgen van het advies zijn catastrofaal voor de regio. De door de initiatiefnemers vooropgestelde 6.000 arbeidsplaatsen gaan de mist in. Dat is rampzalig omdat men al tien jaar met dit project bezig is en omdat men de Limburgse bevolking voorhield dat dit de kans was om de achterstand inzake werkgelegenheid in te halen. Het valt me op dat in de meeste commentaren de procedure op de korrel wordt genomen, vooral dan het feit dat een ambtelijke werkgroep deze verstrekkende beslissing heeft genomen. Men kan zich inderdaad afvragen of de, waarschijnlijke, afwezigheid van een beroepsmogelijkheid nog wel past in ons rechtssysteem. Tegelijk wil ik hieraan toevoegen dat het eventueel ontbreken van een beroep niet aan de desbetreffende ambtenaren kan worden verweten. Ze verdienen het niet om, zoals in sommige kranten, een hoopje ambtenaren te worden genoemd. Tot nader order ga ik ervan uit dat ze hun opdracht in eer en geweten hebben vervuld. Alhoewel ik verneem, maar dat zijn misschien geruchten, dat dezelfde ambtelijke werkgroep zich destijds over het shoppingcenter in Wijnegem onbevoegd zou hebben verklaard.

Minister Theo Kelchtermans : Die informatie klopt niet, mijnheer Vanvelthoven. Men heeft indertijd het advies van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie over het centrum in Wijnegem gevolgd. Het was trouwens een gunstig advies en hier gaat het om een unaniem ongunstig advies.

De heer Peter Vanvelthoven : Goed, dat gerucht is dus de wereld uit. Blijkbaar stelt iedereen zich vragen over de procedure. Het comité werkt intussen al een aantal jaren. Als ik de cijfers mag geloven, werden er in 1994 16 procent van de aanvragen voor vergunningen geweigerd, in 1995 al bijna 30 procent. Toen heeft niemand zich vragen gesteld bij de procedure of het ontbreken van een beroepsmogelijkheid. De aanvragers waren ook toen zonder beroepsmogelijkheid. De eigenlijke discussie zou over de inhoud van dat advies moeten gaan, alhoewel, wanneer er

geen beroep meer mogelijk is, hoeven we de discussie niet eens meer te houden. De discussie over de inhoud en motivering is voor Limburg van belang. Spijtig genoeg, is het advies zelf me niet bekend. Ik veronderstel dat de ministers de tekst intussen wel hebben gekregen. Via de pers vernamen we in elk geval dat het advies zou gebaseerd zijn op : één, het ontbreken van enige correlatie tussen het shoppingcenter Fenix en de gemeente Genk ; twee, de negatieve en zelfs vernietigende invloed op de leefbaarheid van de bestaande Limburgse handel ; drie, het feit dat de aanvraag niet zou tegemoetkomen aan de behoeften van de consument ; vier, het blijkbaar overschatten tewerkstellingseffect. Daarenboven zouden de leden van het comité dat advies unaniem hebben goedgekeurd. Van de ministers wil ik alvast vernemen op welke grond ze vroeger positieve beslissingen hebben genomen. Ik denk onder meer aan de toegangsweg. Uiteindelijk rest er nog de vraag : als het project niet doorgaat, hoe zit het dan met de kostprijs ? Er circuleren cijfers van 800 tot 900 miljoen frank. Dat is veel geld voor iets dat er niet eens zal komen. De volgende vraag is al gesteld. Is er nog enig beroep mogelijk tegen het advies ? Is het correct dat aanzienlijke schadeclaims kunnen worden verwacht van de privé-partners ? Hoeveel kunnen die belopen ? Kan men een overzicht geven van de investeringen van overheidswege van de jongste tien jaar in dergelijke projecten ? Ik denk aan het oorspronkelijke Disney-project en het ERC-project. Indien Fenix er niet komt, denkt de Vlaamse regering al aan alternatieven voor Limburg ?

De voorzitter : De heer Delcroix heeft het woord.

De heer Leo Delcroix : Door dit advies, dat eigenlijk een beslissing is, wordt de discussie van vandaag uitvergroot. Er is natuurlijk vooreerst de ruimtelijke invulling van het terrein dat voor Fenix was voorbehouden. Voor ik verder ga, leg ik nog enkele beschouwingen voor.

De beslissing van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie heeft iets Kafkaïaans. Vrijwel heel het economische beleid is in Vlaamse handen en voor een klein deelfacet wordt dit gecounterd door een, zij het eerbiedwaardige, federale instelling. Dit is een discussiepunt voor onze Commissie voor Staatshervorming. Het is ook een van de desiderata die we voor het einde van deze zittingsperiode aan de orde moeten stellen. Men kan dit het huidige comité niet verwijten. Ze hebben hun werk gedaan. Een tweede punt slaat op de aanpassing van de wet van 1975, een jaar na de totstandkoming. Daardoor kan een ambtelijk comité een bindende beslissing in eerste aanleg nemen zonder beroepsmogelijkheid. Dit is onaanvaardbaar vanuit algemeen politiek en parlementair oogpunt. Ook dat kan men het comité niet verwijten. Het is aan de wetgever om dit te wijzigen. We nemen ons voor een dergelijk voorstel tot wijziging in het federale parlement voor te bereiden. Het advies van zo'n comité is nuttig maar het moet een advies blijven zodat het niet onherroepelijk is.

Delcroix

Ik denk niet dat we moeten ingaan op het advies zelf. Mijn eerste indruk is dat het een mengsel is van een aantal correcte overwegingen, een aantal onjuiste en een aantal belachelijke overwegingen. Tot de laatste behoort dat de Limburgers geen talenkennis hebben en dat men dus Walen en Duitsers zou moeten aanwerven om het andersstalige cliënteel te woord te staan. Het is een comité onwaardig om zoiets te adviseren. Het is wel nuttig dat men dat advies bespreekt in de commissies voor Economische Aangelegenheden en Toerisme van het Vlaams Parlement en er eventueel hoorzittingen aan wijdt. Een bezoek ter plekke is ook aangeraden om tot een meer gefundeerd standpunt te kunnen komen. Over de inplanting van het Fenix-project op de mijnterreinen van Waterschei worden er foutieve voorstellingen gemaakt. Buitenstanders krijgen de indruk dat er een blok beton wordt neergeplant midden in een groengebied. Tegenstanders praten ook in die zin. Ik woon op 2 kilometer afstand van het betrokken terrein. Ik ben er zelfs af en toe per helikopter overgevlogen, maar niet in Agusta's, neen. (*Rumoer en gelach*)

Zo krijgt men immers een beter zicht op het geheel. Men ontwaart dan een woest, vervuild industrieterrein dat op een maanlandschap lijkt. Misschien maakt dit kolenterrein nog emoties los bij mensen die vroeger in de mijnen werkten. Ik heb daar respect voor, maar op dit moment geeft het terrein een deprimerende en desolate indruk voor de hele regio. Ik geloof dat het Fenix-project hier heel wat ten goede zou keren en ook het project groen zou inkleuren. Er wordt te weinig benadrukt dat Fenix niet alleen een koopcentrum is. Het is ook een grote ontspanningsruimte, een groen recreatiepark, een nieuw golfterrein en ook een uniek tuincentrum. Ik geloof dat de echte plannen meer genuanceerd zijn en veel positiever zijn dan de tegenstanders van het project soms laten uitschijnen. Naar aanleiding van de interpellaties over Fenix die in februari van dit jaar werden gehouden werd de indruk gewekt dat het laatste groot, aaneengesloten boscomplex in de gemeente Genk zou worden opgeofferd. Ik vind dat dit niet getuigt van enig ecologisch bewustzijn. Het Bodembos behoort volgens de biologische waarderingskaart niet tot de hoogste waarderingsklasse. Daarenboven is het bos al door een aantal wegen ingesloten. De aaneengesloten natuur- en bosgebieden die aan beide kanten van de gemeentegrens liggen, zijn zeker nog groter. Ik treed niet in detail. Ik geloof echt dat men met de effecten op de natuur wel degelijk rekening heeft gehouden. Het gaat ook niet om een verzameling rustige dorpjes op het platteland. Dit zou men met een bezoek ter plaatse net zo goed kunnen vaststellen. Het gaat wel om een dichtbevolkte streek met uitgestrekte terreinen waar vroeger heel wat werkgelegenheid was. Op dit moment is er niets meer.

Ik geloof dat ook op het vlak van natuurontwikkeling Fenix een goede zaak is. Men verwacht soms de stad met

stedelijk en verstedelijkt gebied. De afbakening van stedelijk gebied, waarin het voorontwerp van ruimtelijke structuur van Vlaanderen voorziet, moet gebeuren in de uitvoeringsplannen en dat zijn dus de plannen van aanleg. Stad is iets anders dan stedelijk gebied. Ook strategische, stedelijke projecten zijn daarin opgenomen. In het voorontwerp van ruimtelijke structuur van Vlaanderen blijft het Limburgse mijngebied ook behouden als één van de mogelijke stedelijke netwerken aldaar. Ik ben er rotsvast van overtuigd dat Fenix een veel positiever beeld geeft dan men soms laat horen. Het is een weldaad voor onze provincie en voor heel Vlaanderen. Dit geldt zowel op sociaal-economisch vlak als op het vlak van ruimtelijke ordening en leefmilieu. Er is wel één voorwaarde : dat men de mens centraal stelt.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Het Vlaams Blok treurt niet om het uitstel dat het gigantische Fenix-project, definitief of voorlopig, heeft opgelopen. In het structuurplan dat in de plenaire ter sprake zal komen, lezen we dat de dynamiek van de samenleving in acht moet worden genomen. Bij de afweging van de ruimtelijke aspecten moet men oog hebben voor de vereisten van het leefmilieu en voor de sociale, economische en culturele consequenties. Het Fenix-project, net zoals de hoge snelheidslijn, voldoet hier niet aan. Voor het Vlaams Blok moeten de schaarse financiële middelen efficiënter worden aangewend. Klein-schaliger projecten zijn wenselijker. Dit ten bate van de tewerkstelling, de schaarse open ruimte en de Limburgse bevolking zelf. Wel zou ik graag van de ministers weten wat er ons nu te wachten staat ?

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Dit debat vervalt grotendeels in politieke beschouwingen over de recente ontwikkelingen. Heel wat elementen die het voorwerp van discussie uitmaken, horen eerder thuis in de Commissie voor Economische Aangelegenheden. Dit illustreerde het relaas van de heer Delcroix overduidelijk. Ik onderschrijf zijn waardevolle suggestie om met deze commissie of met andere gegadigden een plaatselijk bezoek te brengen. Dit zal verhelderend werken. In het kader van de mij toegekende bevoegdheden wil ik een en ander op een rijtje zetten. Ten eerste, in verband met de inplanting van Fenix heeft de Vlaamse regering op 27 april 1994 en op 24 januari 1996 gewestplanwijzigingen goedgekeurd, die de uitbouw van dit project mogelijk moeten maken. De bouwvergunning, in uitvoering van het aanvullende voorschrift, is nog niet verstrekt. Momenteel liggen er geen andere engagementen van de Vlaamse regering ter tafel. Zoals ik in januari al zei, in antwoord op een interpellatie van de heer Sannen, moeten nu de verdere stappen door Fenix worden genomen. Het bouw-, inrichtings- en financieringsplan is nog niet ter discussie gesteld binnen de Vlaamse regering.

Baldewijns

De heer Sannen stelde ook enkele vragen inzake het referendum en de betrokkenheid van de bevolking. Ik kan niets voorspellen, maar het geplande referendum is niet bindend, het is een gemeentelijke aangelegenheid. De uitslag blijft slechts één van de elementen die in de overwegingen worden opgenomen. Dit gebeurt ook bij de behandeling door de regionale commissies van advies voor de ruimtelijke ordening van bezwaarschriften en type-bezwaarschriften. Daarenboven overschrijdt het Fenix-dossier het louter gemeentelijke belang.

De bouw- en milieuvergunningprocedure is intussen lopende. Het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie staat negatief tegenover de bouwvergunning. Ook de MER-procedure voor de toegangswegen is nog niet afgerond. Het verlenen van de bouwvergunning is echter niet afhankelijk van een beslissing over de tweede toegangsweg. De terreinen grenzen nu al aan de bestaande weg, de Europalaan. De beoordeling van het MER behoort tot de bevoegdheid van minister Kelchtermans. Wat betreft de bouwaanvraag, deze zal door de gemachtigde ambtenaar van de provincie Limburg worden geadviseerd. Ze zal worden verleend door de colleges van burgemeester en schepenen van de gemeenten Genk en As. De bouwvergunningaanvraag zal worden getoetst aan het aanvullende voorschrift van het gewestplan Hasselt-Genk, zoals werd vastgesteld bij de beslissingen van de Vlaamse regering. De verwezenlijking van Fenix is een beleidsbeslissing die dateert van vóór de beslissing van 5 april 1995 van de vorige Vlaamse regering. Die beslissing behelst dat de wijzigingen van de gewestplannen moeten worden getoetst aan de gewenste ruimtelijke structuur. Dit is een fundamenteel element dat de heer Gabriels naar voren bracht. Deze beslissing, die ik volledig onderschrijf, werd door de huidige regering op 2 april 1996 bevestigd. Dit is zeer recent. De gewestplanwijziging inzake de toegangsweg werd positief geadviseerd door de plangroep van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Ook dit benadruk ik om misverstanden te vermijden. De opportuniteit hiervan kan men nagaan bij de afbakening van het stedelijk gebied Hasselt-Genk. Hierover ben ik het eens met de heer Delcroix. Men kan dit doen op basis van de indicatieve en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Zoals de heer Sannen weet, kan deze toetsing slechts op termijn gebeuren omdat dit plan nog niet voorlopig vastgesteld is door de Vlaamse regering.

De heer Gabriels had ook vragen bij de vastgelegde kredieten. Op dit ogenblik zijn er nog geen kredieten voor 1996 voor de aanleg van de weg. Wat betreft de concrete uitwerking, moet men met een concreet voorstel inzake de wijze van financiering naar de regering.

De heer Vanvelthoven vroeg hoe men over de tweede toegangsweg zou beslissen. Naar aanleiding van de eerste beslissing, de definitieve vaststelling van het eerste ge-

westplan, houdende de projectzone, werd beslist een mobiliteitseffectenrapport uit te voeren. Dat is gebeurd en op basis hiervan kwam men ertoe het gewestplan te herzien. Zo kwam men tot de mogelijkheid van een tweede toegangsweg.

Vele vragen handelden over de procedures. Over bepaalde vormelijke aangelegenheden van deze procedures kan men inderdaad vragen stellen. Dit zullen we in de nabije toekomst moeten doen. Ik besluit, na correcte weergave van de feiten, dat men dit dossier niet louter vanuit één invalshoek dient te bekijken : noch vanuit de invalshoek ruimtelijke ordening, noch vanuit de invalshoek milieu. Men moet dit dossier eerder bekijken vanuit de aan de basis liggende hoofddoelstelling : de tewerkstelling voor de Limburgse bevolking.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Behalve de milieu-aspecten, zijn er een aantal algemene vragen waarop ik wil antwoorden. Vanuit mijn vroegere bevoegdheid inzake ruimtelijke ordening, heb ik een binding met dit dossier. Daarom wil ik graag even ingaan op de standpunten hieromtrent. Ik betreur dat men hieromtrent verdeeldheid tracht te zaaien in de Vlaamse regering, want er heerst daarover eensgezindheid. Dit geldt voor deze regering en ook voor de vorige regering, waar trouwens een partner meer bij was betrokken. Deze is nu niet aan de orde gekomen. Daarenboven, mijnheer Gabriels, het eerste grote plan, het ERC-project, dat gewijzigd is, besloeg 1500 hectare. De Vlaamse regering heeft dit, na heel wat studiewerk, gereduceerd tot 530 hectaren, die voor 95 percent industriële terreinen omvatten. De tweede invalshoek, en in dit verband verwachtte ik van de heer Gabriels een vurig dispuut, is dat het ongehoord is dat het federale niveau zich in Vlaamse bevoegdheden mengt. Ik heb daar nauwelijks één zinnetje over gehoord. Ik had verwacht dat u de zuivere Vlaamse invalshoek zou kiezen en zou betreuren dat een federale wet van 1975 en 1976 plots de Vlaamse wetgeving gaat domineren. Qua ruimtelijke ordening moet nog veel gebeuren en daar zijn we mee bezig. Ik verwijs naar het planningsdecreet, de milieuwetgeving, enzovoort. We moeten alles in de openbaarheid brengen. Iedere vergunning maakt het voorwerp van een interpellatie uit. In dit geval gaat er bijna een stil gejuich op omdat een comité van negen ambtenaren een beslissing heeft genomen. Het kan toch niet dat een dossier, dat zo grondig is voorbereid, in de besluitvorming wordt geblokkeerd zonder dat het aan de orde komt in het parlement.

Ik had verwacht dat de interpellaties vooral daarover zouden gaan. Die invalshoek zou het Vlaams Parlement hebben gesierd.

De heer Ludo Sannen : Aangaande de procedure heb ik gezegd dat dergelijke dingen wellicht in vraag kunnen worden gesteld, gezien de nieuwe realiteit waarin we te-

Sannen

rechtkomen. Ik sluit niet uit dat we de procedure in de toekomst opnieuw zullen moeten bekijken.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : De procedure heeft ook positieve kanten. Ik pleit ervoor om het vergunningenbeleid aan Vlaamse kant te delegeren naar comités van ambtenaren die niet tegensprekelijk zijn. Men zou daarover een voorstel of ontwerp van decreet kunnen indienen.

De heer Ludo Sannen : We hebben zonet duidelijk gesteld dat de waarde van dit advies wellicht wordt overdreven.

Minister Theo Kelchtermans : Het is voorbarig om nu al een beoordeling van de procedure uit te spreken wanneer we het nog niet over de inhoud hebben gehad. Mijn mening daarover is niet relevant. Toch heb ik de twee inhoudelijk met elkaar vergeleken. De vooringenomenheid aan de twee kanten leidt telkens tot een andere conclusie.

Wat de gewestplanherziening betreft vroeg de heer Gabriels of de Vlaamse regering daarover al een definitieve beslissing heeft genomen. De Vlaamse regering heeft beslist over datgene waarover ze kan beslissen. Op het politieke niveau liggen bepaalde procedures, hetzij aangaande de bouwvergunning, hetzij de milieuvergunning nog buiten ons bereik. De gewestplanherziening is definitief beslist. De Vlaamse regering moet er wel op toezien dat de voorwaarden die ze heeft gesteld, ook zijn vervuld. De sociaal-economische vergunningen vormen een verhaal apart. De sociaal-economische vergunning belet niet dat de initiatiefnemer de vergunning aanvraagt en er ook over kan beschikken. De vergunning is alleen niet uitvoerbaar voor dat gedeelte waar de sociaal-economische vergunning op slaat. Maar er zijn ter zake, mijns inziens, zoveel argumenten, dat we ervan mogen uitgaan dat daarover het laatste woord nog niet is gezegd.

Inzake het MER voor de eerste gewestplanherziening, kan ik u meedelen dat het door mijn administratie inhoudelijk conform werd verklaard. Er zijn zowel plus- als minpunten aan te merken op de diverse onderdelen. De synthese is echter positief.

Het MINA 2-plan is een ontwerp-plan dat nog geen politieke gevolgen meebrengt voor de Vlaamse regering. In het plan is alles verwerkt wat Vlaanderen in huis heeft aangaande milieu-know-how. In december van dit jaar zal ik aan de Vlaamse regering een definitief plan voorleggen. Als de Vlaamse regering dat aanvaardt, zal het bindend zijn voor een aantal van haar beslissingen.

Bepaalde vragen dienen te worden gericht aan de minister van Economische Aangelegenheden, aangezien het een gedelegeerde verantwoordelijkheid betreft binnen de

Limburgse Reconversie Maatschappij (LRM). De verantwoordelijkheid voor de gelden die binnen de LRM worden beheerd, ligt bij de raad van bestuur. Er is ter zake geen enkel engagement van de Vlaamse regering, ook niet betreffende de boeteclausules. In dit project draagt de privé-sector de risico's zelf.

De voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, weliswaar werden vele vragen beantwoord, maar de essentie van mijn interpellatie betreft het verschil tussen een principiële beslissing en een definitieve beslissing. Het gewestplan openstellen voor hetzij het globale project, hetzij de toevoerwegen, betekent niet dat dit een beslissing inhoudt ten aanzien van Fenix. Het zou, met andere woorden, beter zijn geweest indien men een beslissing had genomen inzake de totaliteit.

Minister Kelchtermans heeft erop gewezen dat ERC destijds meer hectare grond nodig had. Maar het concept van ERC was toen ook helemaal anders. U weet dat ERC heel wat meer educatieve elementen bevatte dan het huidige plan.

Ik draag niet de verantwoordelijkheid voor het bestaan van een comité op het federale niveau dat de besluitvorming van de Vlaamse regering ter zake kan dwarsbomen. Er zijn, mijns inziens, heel wat mensen die de besluitvorming inzake dit dossier betreuren. Bovendien heb ik een uitdrukkelijke tegenstelling vastgesteld in het betoog van beide ministers. Minister Baldewijns zei dat er nog geen beslissing over Fenix is, maar wel over de randvoorwaarden. Minister Kelchtermans, daarentegen, beweert het tegendeel.

Ten slotte wens ik er de nadruk op te leggen dat ons standpunt ter zake niet is gewijzigd ten overstaan van de periode die aan de verkiezingen voorafging. Destijds heb ik duidelijk twee voorwaarden gesteld. Ten eerste, het moet ruimtelijk invulbaar zijn. Ten tweede, men mag geen concurrentievervalsing plegen. Men mag dus met overheidsmiddelen geen arbeidsplaatsen creëren die elders verloren gaan, waar men zelf het risico neemt. Onlangs hebt u, mijns inziens, een initiatief aangekondigd om de gevolgen voor de bestaande tewerkstelling te onderzoeken. Het is ontzettend belangrijk dat men dat op voorhand weet. Want als de beslissingen eenmaal zijn genomen, kunnen ze niet meer ongedaan worden gemaakt. Wanneer we pleiten voor duidelijkheid, zijn we niet gebaat met fictieve cijfers.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Naar aanleiding van de beslissing van januari van dit jaar waarin een tweede gewestplan definitief werd vastgelegd en waarin de tweede toegangsweg werd opgenomen, heb ik geopperd dat men op dat ogenblik geen beslissing aangaande Fenix moest

Baldewijns

nemen, maar wel aangaande een belangrijke randvoorwaarde. De beslissing over Fenix lag al vast bij de eerste gewestplanwijziging.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, na het antwoord van de ministers blijf ik toch nog met een aantal vragen zitten.

U beweert dat de bouwvergunning nog niet is afgeleverd. Maar dat weten we toch allemaal. Welke gevolgen heeft het afleveren van die bouwvergunning ? In de eerste plaats heeft dat gevolgen voor de toegangsweg. Wie zal deze weg aanleggen en welke kredieten zijn daarvoor uitgetrokken ? U antwoordt daarop dat er ter zake nog geen beslissing is genomen. Maar het is al te gemakkelijk om de dingen voor u uit te schuiven. Komen die kredieten uit de globale begroting, of worden ze geput uit de reconversiemiddelen ? U poneert ook dat het referendum slechts één element zal zijn dat in overweging wordt genomen. Maar wie kan nog beslissen of het project al dan niet doorgaat, wanneer er een bouwvergunning is afgeleverd ? In de beslissing van de gewestplanwijziging lezen we dat we wellicht een herbestemming voor dat gebied moeten vinden. Ik pleit er nog steeds voor om die woestenij, minstens gedeeltelijk, om te vormen tot een KMO-zone. Elke gewestplanwijziging zal gevolgen hebben voor de bouwvergunning die is afgeleverd. Ik denk daarbij aan mogelijke planschade en hypotheken. Hoe wil de Vlaamse regering deze situatie voorkomen ?

Ten aanzien van minister Kelchtermans wil ik een opmerking maken met betrekking tot het MER. Men kan inderdaad oordelen over de kwaliteit, maar het is op zijn minst merkwaardig dat een MER-rapport wordt gevoegd bij de aanvraag van een bouwvergunning, terwijl op geen enkele manier wordt verwezen naar de mobiliteitsproblematiek. Wanneer men daarvoor verwijst naar de besprekingen aangaande de toegangswegen, dient men te beseffen dat de mobiliteit met de bouw van het project tot stand komt.

Hoe wilt u reageren op dit negatief advies ? Is het Fenix-project definitief begraven, of zijn er uitwegen ?

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Het verbaast me dat hier alleen wordt gesproken over het probleem van de procedure. Minister Baldewijns heeft duidelijk vooropgesteld dat in dit project de tewerkstelling prioritair is.

Er werden zeer veel vragen gesteld over de rol van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie en het al dan niet Vlaamse of federale karakter ervan. Mijns inziens is dit niet relevant. Het verbaast me dat een comité dat al twintig jaar werkt zonder mogelijkheid tot beroep,

nu plotseling onder vuur komt te liggen. De vraag is in hoeverre het comité gelijk heeft.

Mijnheer Vanvelthoven stelde de vraag of er al wordt gezocht naar eventuele alternatieven. Dat is belangrijk voor de werklozen in Limburg. Indien dit project in deze vorm niet doorgaat, is het belangrijk alternatieven te ontwikkelen. Op die vraag kregen we geen antwoord.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik ben hier niet als minister van Tewerkstelling, maar ik wil toch zeggen dat tewerkstelling een van de hoofdbekommernissen van dit dossier is. De rapporten zijn ondubbelzinnig, maar worden echter telkens weer in vraag gesteld als de conclusies niet beantwoorden aan de gekoesterde verwachtingen.

Ik had ook een gesprek met de burgemeester van Wijnegem. Hij overtuigde me van de positieve effecten inzake tewerkstelling van het winkelcentrum aldaar. In Wijnegem werken 800 mensen. Als het shoppinggedeelte van het Fenix-project drie keer zo groot wordt, worden er 2.400 jobs gecreëerd. Er werden ook heel wat studies gemaakt over de verdringing. De burgemeester van Wijnegem stelt dat de verdringing, achteraf bekeken, minimaal is. Men moet ook het terrein zelf observeren. Men redetwist hier over een aantal theoretische concepten, die men niet toetst aan de realiteit.

We volgen de MER-reglementering zoals het hoort. Dergelijke vragen stelt men trouwens niet bij de financiering van andere grote investeringsprojecten, denk daarbij aan de havens. Daar gaat het niet zelden om zich autonoom opstellende regies, het Vlaams Gewest neemt de kosten op zich. Het Vlaams Gewest gaat ervan uit dat grote tewerkstellingsprojecten op het openbaar domein een zaak van de overheid zijn. Dat gaat ook op voor de toekomstige aanleg van het Verrebroekdok en het Kluisendok.

Ten slotte wil ik beklemtonen dat er geen enkele tegenstelling bestaat tussen de standpunten van minister Baldewijns en mijn eigen standpunten, noch principieel noch inzake de definitieve beslissingen inzake dit project.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Aan de heer Sannen wil ik meedelen dat er vanzelfsprekend ook voor de toegangsweg een bouwvergunning moet worden aangevraagd. Daarvoor zal een voorstel van financiering worden uitgewerkt. Ten tweede, planschade moet voornamelijk worden bekeken in het kader van het bijzonder voorschrift dat van toepassing is op dit gewestplan.

De voorzitter : De heer Delcroix heeft het woord.

De heer Leo Delcroix : Ik ben bezorgd over de duur van de beslissingsprocedure. In vergelijking met het buitenland is die bij ons veel te lang. In Duitsland werd een

Delcroix

soortgelijk, iets kleiner project een drietal jaar later gestart en drie jaar vroeger geopend. Ik vrees dat er vanaf de herfst in Genk en omstreken busdiensten worden ingelegd om daar te winkelen.

Twintig jaar geleden werd in het Genkse het eerste shoppingcentrum gebouwd. De hele middenstand keerde zich ertegen, men betoogde en manifesteerde. Nu heet het een succes van de middenstand. Men moet oog hebben voor nieuwe distributievormen, voor nieuwe wensen van de gebruiker.

Mijnheer Sannen, u pleit voor KMO-zones. Dat klinkt uiteraard mooi, maar daar hebben we momenteel geen behoefte aan in het Genkse. We hebben nog voldoende industriezones in Groot-Genk. Er is momenteel geen alternatief voor Fenix, daarover moeten we eerlijk zijn. Noch op het vlak van tewerkstelling, noch op andere vlakken.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Klopt het dat de Vlaamse regering een ongunstig advies van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie niet heeft ingecalculiseerd ? *(Instemming bij de ministers)*

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Van minister Kelchtermans wil ik graag een duidelijk antwoord. Is hij ervan overtuigd dat de Vlaamse regering de nodige kredieten ter beschikking moet stellen voor die invalsweg ? Of moeten deze kredieten daarentegen worden geput uit reconversiegeld van het Limburgfonds ?

Minister Theo Kelchtermans : Ik stel een wedervraag : van wie denkt u dat die reconversiemiddelen zijn ?

De heer Ludo Sannen : Ik dacht dat die reconversiegelden dienden om bijkomende werkgelegenheid te creëren en niet voor de aanleg van infrastructuurwerken. Deze moeten volgens u, net zoals voor het Verrebroekdok, uit het algemene budget worden geput.

De voorzitter : De heer Gabriëls heeft het woord.

De heer Jaak Gabriëls : Men stelt dat werkgelegenheid de absolute prioriteit is. Uit deze studie bleek dat het leegzuig-effect van Fenix groot zal zijn. Met overheidsmiddelen verwezenlijken we een project dat een negatief effect zal hebben op de werkgelegenheid. Dát is belangrijk. Een aantal mensen die op eigen risico iets ondernemen, dreigen nu de dupe te worden van een project dat mede dank zij overheidssteun tot stand komt. Dat is concurrentievervalsing die elke rechtgeaarde burger pijn moet doen.

Minister Theo Kelchtermans : Dat is pure demagogie, mijnheer Gabriëls. Dat weet u zelf ook. De inhoud van het rapport is een andere kwestie, dat wordt hier niet be-

sproken. Dit project wordt zuiver met privé-middelen gefinancierd : in de startfase voor 76 procent privé-kapitaal en 24 procent reconversiegeld. Het meest betwiste deel ervan, het shoppinggedeelte, wordt voor 100 procent met privé-middelen gefinancierd.

De heer Jaak Gabriëls : Er is sprake van een prefinanciering en een inbreng in de infrastructuurwerken.

Minister Theo Kelchtermans : U hebt in Bree de hele doortocht gerenoveerd. Daar heeft iedereen baat bij. Wie heeft dat gefinancierd ?

De heer Jaak Gabriëls : Daar heb ik alleen maar zaken en mensen mee gediend, niet leeggezogen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Lachaert werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Carl Decaluwé tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de planschade

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Decaluwé tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de planschade.

De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte dames en heren, er is een dubbele aanleiding voor deze interpellatie. Enerzijds een antwoord op een schriftelijke vraag die ik een aantal weken geleden stelde en anderzijds de bespreking van het planingsdecreet in de commissie.

Ik wil het geheugen even opruisen en verwijzen naar artikel 37 van de huidige Stedebouwwet over planschade. Daarin staat duidelijk dat schadevergoeding verschuldigd is door desgevallend het Rijk, de Vereniging van Gemeenten of de gemeente bij een bouw- of verkavelingsverbod volgend uit een plan dat bindende kracht heeft gekregen en een einde maakt aan het gebruik waarvoor een goed dient of normaal bestemd is. Dat is niet onbelangrijk. Het recht op schadevergoeding ontstaat ofwel bij overdracht van een goed ofwel bij de weigering van een bouw- of een verkavelingsvergunning of nog bij het afleveren van een negatief stedenbouwkundig attest. In diezelf-

Decaluwé

de wet staat ook duidelijk omschreven wanneer er geen vergoeding is verschuldigd.

Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag blijkt dat momenteel een 750-tal dossiers inzake planschade voorliggen bij het Vlaams Gewest. Het totaal gevorderde bedrag belooft ongeveer 14 miljard frank. Sinds 1992 werden 17 dossiers uitbetaald, goed voor een bedrag van ongeveer 75 miljoen frank. U antwoordde dat in 1997 ongeveer 650 miljoen frank zal moeten worden uitgekeerd aan planschadedossiers. Eén van die dossiers kan tot 400 miljoen frank belopen. Dat dossier sleept al een twintigtal jaar aan : het Park van Mesen in Lede, beheerd door het ministerie van Defensie.

Uit uw beleidsbrief blijkt dat deze uitgaven via een planschadefonds moeten worden geregeld. Dit zou het voorwerp uitmaken van een studie. Herstel in natura zal ook geen automatisme zijn. U meldt tevens dat de ruimtelijke, ecologische en financiële impact van vergoedingen of het herstel in natura ernstig zullen worden overwogen. De ondertussen ter ziele gegane Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Vlacoro, werd met een studieopdracht belast. Bij mijn weten kwam van deze studie niets terecht.

De planschadeproblematiek werd ook meerdere keren aangekaart bij de bespreking van het planningsdecreet, onder meer bij het bewuste artikel 7 paragraaf 6 van het ontwerp van decreet. De lagere overheidsniveaus zullen zich moeten aanpassen aan een hiërarchisch beleidsdenken. De plannen van aanleg moeten worden ingepast in de hogere plannen. Deze visie biedt een unieke kans om bij het nieuwe globale decreet over ruimtelijke ordening deze planschade gedeeltelijk te regelen op één niveau. Als dit niet op Vlaams niveau gebeurt, dreigen we in de problemen te komen. In de komende jaren zal ongeveer 650 miljoen frank aan planschade worden uitbetaald. Zijn in de begroting middelen uitgetrokken om dit te financieren ? In welke mate kan men uitspraken in rechtszaken in de loop van een begrotingsjaar honoreren ? Bepaalde dossiers slepen vele jaren aan, sommige tot twintig jaar. Hoe komt dit ? Over welke mogelijkheden beschikt de minister om dit in de toekomst te voorkomen ? Wat kan de minister doen om het aantal en de omvang van de planschadedossiers te beperken ? Denkt de minister dat een planbatenregeling een financiële oplossing kan bieden in de planschadedossiers ? In het kader van de structuurplannen moeten uitvoeringsplannen worden opgemaakt. Zal men die structuurplannen gebruiken om de dossiers die nu in gerechtsprocedures zijn verwickeld, te regulariseren om effectieve planschade te vermijden ?

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Wanneer eenzelfde eigenaar twee stukken grond bezit binnen eenzelfde gewestplan

krijgt het gewestplan een meerwaarde in geld uitgedrukt. Dit kan via de bestaande reglementering worden opgelost. Het komt echter weinig of niet voor, mijnheer Decaluwé.

Door het planningsdecreet creëren we de mogelijkheid voor heel wat schadeclaims voortvloeiend uit de bindende bepalingen van de structuurplannen. Het laagste niveau, de steden of gemeenten, zullen die rekening gepresenteerd krijgen.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Eerst wil ik aan de heer Decaluwé verduidelijken dat het dossier van 4 miljard frank geen betrekking heeft op het park van Mesen te Lede, doch wel op een immobiliënproject te Westende. In het decreet van 22 december 1995, houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996, is op het Fonds voor Planschade 1 miljard frank ingeschreven. De voorbije jaren zijn er nooit onoverkomelijke moeilijkheden geweest bij de begroting en uitbetaling. Voor 1997 zullen we meer moeten voorzien op de begroting, namelijk ongeveer 600 miljoen. Het aanslepen van de procedures kan worden verklaard door de discussies omtrent de rechtsopvolging tussen de federale overheid en het Vlaamse Gewest, die door de wetgever slecht geregeld was. Pas met het cassatiearrest van 21 januari 1994 is duidelijkheid ontstaan omtrent deze problematiek. Verder worden in planschadezaken bijna steeds een deskundige aangesteld. In dergelijke gevallen moet het Hof van Beroep de zaak terugverwijzen naar de eerste rechter in toepassing van artikel 1068, lid 2 van het Gerechtelijk Wetboek, wanneer de opdracht aan de deskundige wordt bevestigd. Na vonnis, na deskundig verslag staat opnieuw beroep open, dit over de rechtspunten waarover in het eerste beroep geen uitspraak gedaan werd. In praktijk gaat ook geruime tijd voorbij vooraleer de deskundige zijn verslag heeft neergelegd. Hij wordt ook niet steeds tijdig geprovisioneerd door de eiser. Verder is er nog cassatieberoep mogelijk. Planschade-eisen hangen ook af van de initiatieven van de eisers. In vele dossiers laten eisers na, om de meest passende proceshandelingen te stellen, die de procedure een vlot verloop kunnen geven. De mogelijkheden om planschade te eisen liggen ook vast bij wet. De wettelijke voorwaarden zouden kunnen worden verstrengd, maar er zijn nog andere rechtsgronden om planschade te eisen zoals de foutaansprakelijkheid.

In 1994 werd reeds in artikel 71 van het voorontwerp Ruimtelijke Ordening en Stedebouw door minister Kelchtermans een planbatenregeling voorzien. In haar advies had de Raad van State verschillende wettelijke en grondwettelijke bezwaren. Voor de Raad was het niet duidelijk of het ging om een belasting dan wel een retributie. Het ontwerp werd nadien aangepast, doch de Raad van State had evenveel kritiek op dat rechtspunt. Het voorontwerp

Baldewijns

van decreet, houdende Ruimtelijke Planning, bevat geen planbatenregeling. In een eerste nota inzake de krachtlijnen van een nieuw decreet inzake Ruimtelijke Ordening, zoals ze goedgekeurd werd door de Vlaamse regering op 31 januari 1996, werd het principe van planbaten opgenomen. Tevens werd als principe aanvaard dat deze planbaten – op basis van een in een ontwerp van decreet te regelen mechanisme – op intermediair niveau moeten worden herverdeeld. Een dergelijke optie impliceert ook dat alvorens deze planbatenregeling in voege treedt, een regeling wordt uitgetekend in verband met wat ik zou durven noemen de historische planbaten, die nu ten laste vallen van het Vlaams Gewest. In het globale decreet Ruimtelijke Ordening zal dus een planbatenregeling worden ingeschreven. De impact van de planbaten kan momenteel nog niet worden ingeschat. In de huidige regeling en in het planningsdecreet zijn de uitvoeringsplannen nog niet opgenomen. Een herstel in natura zal dan ook gebeuren op basis van artikel 12 van de Stedebouwwet waarbij het gewestplan kan worden gewijzigd.

De heer Carl Decaluwé : Op de laatste vraag hebben we nog geen antwoord gekregen. Deze luidde als volgt : zal men in het kader van structuurplanning niet proberen in te grijpen om planschade te regulariseren en die zo te ontlopen. Is dit misschien een denkkader om het budgettaire mogelijk te maken ?

Ten tweede, betreffende de bewuste studie die nog niet is afgerond : wordt er opnieuw een studie uitgevoerd om een concreet zicht op de situatie te krijgen ? Zou het ook niet goed zijn om de planbatenregeling vast te leggen bij decreet vóór de definitieve vastlegging van het Structuurplan Vlaanderen ?

Minister Eddy Baldewijns : Deze laatste suggestie is positief met het oog op de toekomst. Vorige week hebben we het daar ook al over gehad. Parallel met de structuurplanning loopt uiteraard de opmaak van een ontwerp-decreet. Ik hoop dat we dit binnen een redelijke termijn kunnen afronden, zodat we aan uw bezorgdheid tegemoetkomen. Wat het eerste element van uw repliek betreft, denk ik dat we nu best de structuurplanning in al zijn onderdelen onze onverdeelde aandacht schenken. Dan zijn er natuur-

lijk onze uitvoeringsplannen. Bij een herziening moeten we hoe dan ook rekening houden met de realiteit. Ik zou niet het woord regulariseren gebruiken om fouten weg te moffelen. We moeten alles juist situeren ; we hebben onze planning opgemaakt en de uitvoeringsplannen volgen. Wat de studie betreft, hebt u gelijk op te merken dat deze nog niet af is. Er bestaat wel een probleemnota hieromtrent, op basis waarvan we zullen doorwerken. Meer informatie kan ik niet geven.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Is die studie niet overbodig als deze 166 miljoen frank kost ? In de administratie bestaat daarover een nota. Elke advocaat die voor het Vlaams Gewest werkt, moet elke zes maanden een staat opgeven aan de juridische dienst. Als men dat bij elkaar voegt, heeft men de evaluatie in handen van alle lopende procedures van het Vlaams Gewest in verband met planschade. Ook de stand en de vordering van de procedure. De bewuste studie is overbodig. Als één ambtenaar zich daar een week mee bezighoudt, is dat in orde.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Ik heb twee opmerkingen. Eén : er bestaat wel degelijk een inventaris. Die biedt een inzicht in de juridische aangelegenheden. Men heeft wel geen globaal overzicht. Die probleemnota is er precies op gericht om een globaal overzicht te krijgen. Op die manier kan men dan conclusies trekken. In de inventaris heeft men ook geen financieel beheer verwerkt. In elk geval is het een waardevol element, hoewel het woord studie misschien wel overdreven is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

We gaan verder in besloten vergadering.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.20 uur.*